

Kicsoda ön?

Huszti Péter

Mikor és hol született: 1944. május 4-én, Budapesten.

Család: szüleim hál'Istennek még élnek, mindketten nyugdíjasok. Édesapám jogi doktor volt, de 1956 után „pályát módosított”: hegedűtudását hasznosítva vidéki színházak zenekariban játszott. Édesanyján a MÁV nyugdíjhivatallának előadója volt. Nővérem, a nálam

két évvel idősebb *Katalin*, műszaki előadó. Nős vagyok, feleségem – már tizenhárom esztendeje – *Piros Ildikó*. Mindketten „saját” gyermeket hoztunk házasságunkba: ő a most 23 éves *Adámot*, aki szakács a Duna Intercontinentalban, én a már 18 éves *Andrást*, aki még nem választott hivatást, s közös gyermekünk 13 éves: *Gergő*. Nagyon jól megvannak egymással, mint igazi testvérek, feleségem életének egyik mozgatója pedig az ő nevelésük, irányításuk, összefogásuk.

Iskolái: a Rákóczi Gimnáziumban érettségiztem. A tanári kar tagjainak egy része a megszüntetett papi iskolából került ide, másik részük pedig katonapedagógus volt. Békésen megfértem egymás mellett a latin műveltség és a szigorú katonai rendtartás! Volt egy kitűnően működő önképzőkörünk, újságot szerkesztettünk, irodalmi esteket rendeztünk, sőt bemutattuk a teljes Bánk bánt, amelyben én játszottam a címszerepet, Tiborcot pedig magyartanárunk: *dr. Bodolay Géza*. Ottól sem akárci: *Wisinger István*. Érettségi után jelentkeztem a Színművészeti Főiskolára, rendezőnek. Am a felvételi előtt találkoztam *Várkonyi Zoltánnal*, aki – mivelhogy a fia is a Rákócziába járt – egy alkalommal elvállalta a zsűrielnökséget valamelyik színjátszó versenyünkön. Jó, ha öt percig figyelt a „produkciókat”, máris – szokása szerint – rohant tovább... Am véletlenül abban az öt percben én voltam a színpadon. A főiskola előtt találkoztam, megkérdezte: *mit csinál maga itt? Válaszomra rám mordult: „mi a nyavalyának akar maga rendező lenni? Mit tudja maga, mi is egy rendező? Jelentkezzen inkább színésznek! Az idén én indítok új osztályt, ha sikerül a felvételtéje, gondom lesz magára. Rendező később is lehet!”* Szót fogadtam, s további kap-

csolatunk meghatározója lett pályafutásomnak. Egyébként is – szerencsénkre – kitűnő tanári karunk volt! *Várkonyi* mellett *Vámos László*, *Pártos Géza*, *Adám Ottó*, *Versényi Ida*, *Durkó Zsolt*, *Gáti József*, *Békés András*. Osztályunk növendékeiből is ismert színészek lettek. Együtt jártam *Iglódi Istvánnal*, *Tahi Tóth Lászlóval*, *Voith Ágival*, *Dóry Rággal*, *Káldi Nórával*, *Szakács Eszterrel*, *Kránitz Lajossal*, *Csernák Árpáddal*. Diplomaosztás után *Várkonyi* akart szerződtetni a Vigszínházba, nagyon jó szerepet is ígért, mégis – meg se tudnám mondani, hogy pontosan miért – a Madách Színházat választottam. A következő évben *Várkonyi* két évig nem fogadtam a köszönésemet sem, de jellemző rá, hogy amikor látott *Szomorj Dezso* II. Lajos királyának főszerepében, táviratot küldött, amelyet azóta is féltve őrzök, ezzel a szöveggel: *„Szívből gratulálók! Fiatalkoromra, az én IV. Henrikemre emlékezettél!”* Néhány hét múlva pedig rám bízta új filmje főszerepét.

Mi volt az első szerepe a Madáchban: *Kleist Amphitriónja*. Nagyot bukkant az előadás, máig sem tudom, hogy miért. Az igazi „felfedezésemet” egy epizódfigurának köszönhetem: *Sipos* tizedest, egy bugyuta rendőrt formáltam meg *Tabi László* *Enyhítő* körülmény című vígjátékában; olyan pofátlan bátorsággal, hogy nemcsak a közönség, de a szakma is felfigyelt rá.

És a folytatás: hosszú lenne elsorolni valamennyi szerepemet. A legszívesebben talán a már említett II. Lajosra, a *Peer Gyntre*, *Jágóra*, *Shakespeare, Németh László* és *Csehov* műveiben játszott szerepirem gondolok vissza. Látszólag afféle hősipus vagyok, pedig valójában karakterszínésznek tartom magam. Sohasem szerettem megformálni

szervező intellektuelleket! Sokkal inkább lázadókat, elnyomottakat, sokszínű, vérbő figurákat.

Rendezés: tizenöt évig vártam az első megbízásra. Nagy bátorság kellett hozzá, hiszen olyan óriásokot kellett irányítanom, mint amilyen *Tolnay Klári* és *Mensáros László*. Ez volt *A kedves hazug*. Meglepien kellemes volt az együttműködés, és nem okoztak konfliktusokat későbbi hasonló munkáim sem. Úgy érzem: a színházcsináló emberek kategóriájába tartozom, azok közé, akiknek majdnem mindegy, hogy mikor hol vannak: éppen fent, a színpadon vagy lent, a rendezői asztalnál. Egyébként a rendezés számomra egyfajta izgalmas kirándulás, és alkalom a „kimozdulásra”, színesként ugyanis eddig csakis a Madáchban és a Kamarában léptem fel. Nem rádiózom, sohasem szinkronizáltam, de jó néhány sikeres filmben láthatott a közönség. Így a Fekete gyémántokban, az Imposzorokban, a Fiúk a térről címűben, no meg *Keleti Márton* több munkájában.

Időnként írásait is olvashatjuk: az írás nagyon szép, nagyon nehéz és titkos dolog. De olykor a papír elé kényeztem. Úgynevezett szerepnovellákat készítek, leírom bennük „találkozásaimat” Shakespeare-rel, Csehovval. Olykor azért is veszek tollat a kezembe, hogy megőrizsem a mániát és az utókorak személyes emlékeimet egykori feledhetetlen partnereimről: *Pécsi Sándorról*, *Ajtay Andorról*, *Kiss Manjiról*, *Domján Editről* és a többiekéről, bemutatva őket olyanak, mint amilyenek csak én ismertem őket, a színlak mögül.

Az ösztöl a Madách Kamaraszínház igazgatója lesz: pontosítsunk – a művészeti vezetője. *Kerényi Imre* igazgatója „alatt”. Az ő ötlete volt, hogy a Madá-

chot „belülről daraboljuk fel”, alakuljanak önálló műhelyek.

Sokan azt várták, hogy részt vesz az igazgatói szék betöltésére hirdetett pályázaton: amikor megtudtam, hogy Adám Ottó nyugdíjba megy, arra gondoltam, hogy – lezárulva pályafutásomnak egy szép, fontos szakasza – csavargolni kezdek. Hívtak is több helyre. Álmomban sem akartam igazgató lenni! Alkalmatlannak tartom magam erre. Nem kis nehézségek árán sikerült ezt azokkal is megértetnem, akik rám szavaztak volna. De mint művészeti vezető boldogan maradtam, hiszen így megvalósíthatom régi mániámat: felfedezni és inspirálni kortárs fiatal magyar drámaírókat. Mert mi az eddigi általános gyakorlat? Elutasítunk vagy elfogadunk egy darabot. Ahelyett, hogy együtt dolgoznánk a szerzővel, a dramaturg, a rendező, sőt a színész is. Szeretném színházunkhoz szoktatni a tehetséges fiatal írókat, hogy színházszertű és életszerű darabok születhessenek. Négy fiatal dramaturgot is szerződötünk, és ugyancsak négy fiatal rendezőt kívánunk rendszeresen foglalkoztatni. A dramaturgok névsora még nem végleges, de az már biztos, hogy a Madách Kamarában rendez *Balikó Tamás*, *Mácsai Pál* – aki színészként is hozzánk szerződött –, valamint *Kolos István* és *Nagy Viktor*.

Elkészült már az új évad műsorterve: részben. Ismét műsorra tűzzük *Görgey Gábor* Komámasszony, hol a stukker? című színművét, amely megint fantasztikusan aktuális! En rendezem. Másodikként *Müller Péter*: Szemszedett igazságát láthatja a közönség, ezt *Kolos István* rendezi. Negyedik bemutatónk: *Pérei-Váradi-Darvas*: Eladó a magányom című monomusicalje, amelyet *Pota Irén* ad elő, *Verebes István* ven-

dégrendezésében. Hogy mi lesz a harmadik premierünk, az még e pillanatban nyitott kérdés.

Mit szól ehhez a programhoz a Madách Kamaraszínház – már élvezést a műfaj-meghatározásért – kommerszekhez szokott közönsége: tény, hogy kissé gorombább a kínálatunk, de mi más lehetne ebben a mostani feszültségekkel, vídaskodásokkal, bizonytalanságokkal terhes korunkban? A színházunk ma már nem kell politikálnia, hiszen politikál az utca, politikával vagyunk körülveve. De a ma színházának továbbra is kötelessége, hogy választ keressen, netán adjon is a sorskérdésekre, morális kérdésekre. Régi közönségünk egy része talán elpártolt tőlünk, de bizonyára jönnek helyette újak. Nem fogunk üres házak előtt játszani!

Phenezése, hobbjaja: a magánéletem a családomé! Ha van időm, együtt csavargunk itthon, olykor külföldön. Könyveket gyűjtök! A feledhetetlen *Ilés Endre* tanított meg arra: miként kell a könyveket szeretni és társnak tekinteni. Nem sportolok, csupán teniszezgetek. Úgyetlen vagyok, így teljességgel alkalmatlan a barkácsolásra, szerelésre, sőt a házimunkára is.

Ars poeticája: egyetlen olyan tulajdonságom sincs, amelyik arra készítene, hogy színész legyek. Nem szeretem – színpadon kívül – mutogatni magam, zavarban vagyok, ha felismernek. Hogy mégis miért ezt a hivatást választottam és folytatnom ameddig csak lehet? Mert beleélhetem magam ajándékba kapott sorsokba. Győzhetek, elbukhatok, lehetek szerelmes és csalatkozott – három óráig, ameddig az előadás tart. Ezalatt remekül érzem magam, de előtte és utána nem vagyok színész.

GARAI TAMÁS